

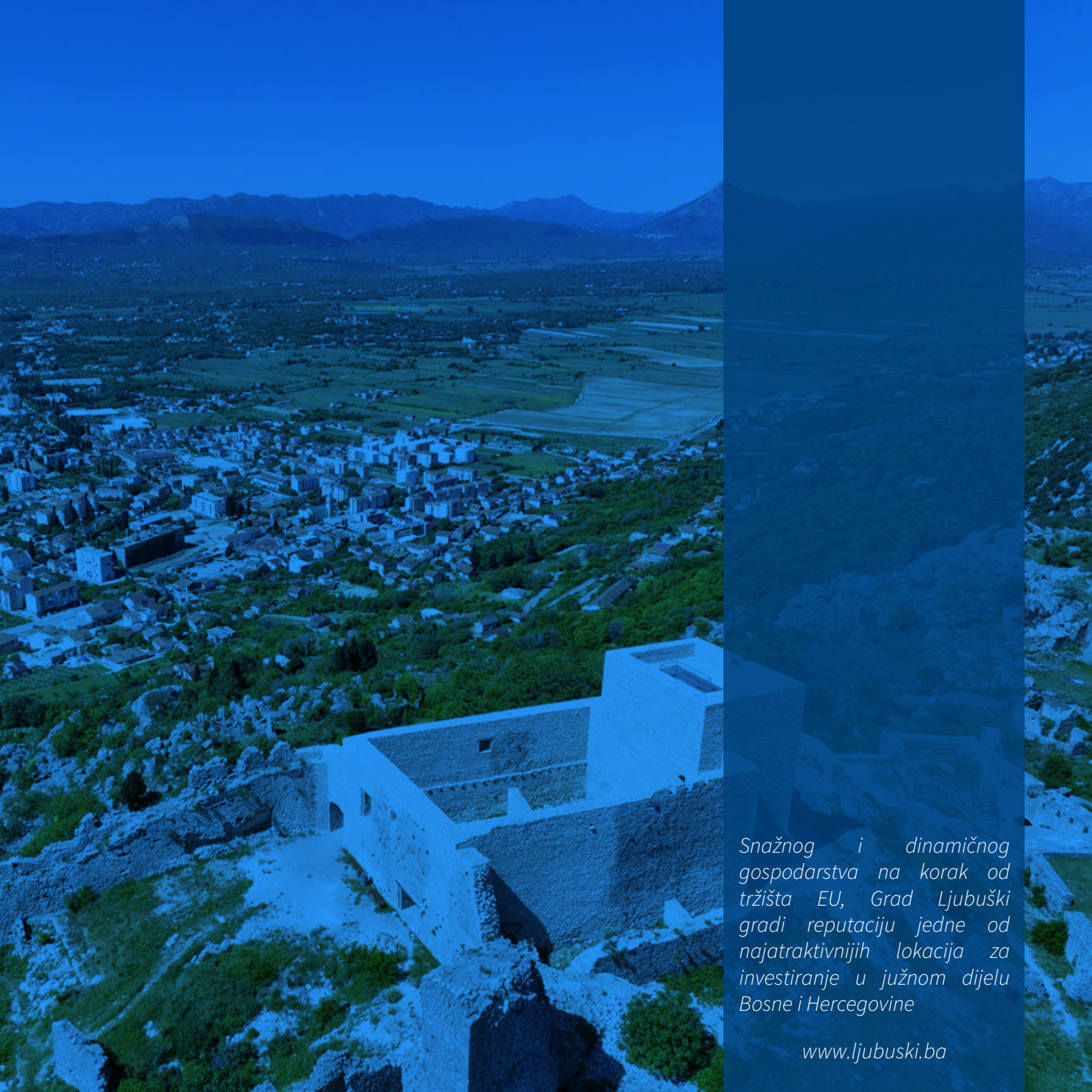
GRAD LJUBUŠKI INVESTICIJSKA BROŠURA
za domaće, strane i investitore iz dijaspore

Investiraj srcem u Ljubuški!

Potpomognuto od

USAID
OD AMERICKOG NARODA

*Snažnog i dinamičnog
gospodarstva na korak od
tržišta EU, Grad Ljubuški
gradi reputaciju jedne od
najatraktivnijih lokacija za
investiranje u južnom dijelu
Bosne i Hercegovine*

www.ljubuski.ba

UVODNA RIJEČ GRADONAČELNIKA GRADA LJUBUŠKOG

Poštovani investitori,

zadovoljstvo mi je predstaviti Vam investicijsku brošuru o prednostima investiranja u Grad Ljubuški.

Grad Ljubuški prepoznao je važnost stvaranja povoljnog poslovnog okruženja kao jednog od osnovnih preuvjeta za privlačenje investitora. Svjesni da jedino poticanjem poduzetništva i stvaranjem povoljnih uvjeta za ulaganje možemo dugoročno razvijati naš Grad, otvoriti nova radna mjesta i unaprijediti kvalitetu života naših stanovnika, posljednjih godina provodimo brojne aktivnosti usmjerene na razvoj gospodarstva i demografiju.

Kroz provedbu demografskih mjera, kao što subvencioniranje vrtića, čije su usluge sada najjeftinije u regiji, zatim potpore roditeljima, osiguravanje besplatnog prijevoza za učenike, besplatnih udžbenika i školskog pribora svim učenicima osnovnih škola, potpore svim redovitim studentima, potpore mladim obiteljima pri kupnji prve nekretnine te pomoći umirovljenicima osigurali smo to da je Ljubuški sve poželjnije mjesto za život. U prilog tome govori i činjenica da je naš Grad prošle godine zabilježio pozitivan prirodni priraštaj što je u Bosni i Hercegovini rijetkost.

Investitorima u naš Grad nudimo izvrsne uvjete poslovanja, koji su neophodni za pružanje usluga i proizvodnju konkurentnih proizvoda na domaćem i stranim tržištima. Onima koji se odluče ulagati, Grad Ljubuški pruža financijsku potporu za kupovinu zemljišta na neizgrađenom građevnom zemljištu u gospodarskim zonama Zvirici i Mostarska Vrata. Iznos financijske potpore iznosi i do 90% od uplaćene prodajne cijene na neizgrađenom građevinskom zemljištu.

Predanost razvoju gospodarstva već su prepoznali brojni domaći i strani ulagači, koji niz godina uspješno posluju na području našeg Grada. Važan čimbenik stranim ulagačima pri izboru Ljubuškog kao odredišta za pokretanje gospodarske djelatnosti je i naša dijaspora, a suradnja s njom ima veliki potencijal za unaprijeđenje lokalne zajednice i gospodarstva. Grad Ljubuški je prepoznao predstavnike dijaspore kao ključne posrednike u uspostavljanju poslovnih kontakata sa potencijalnim investitorima diljem svijeta.

Naš cilj je kontinuirana briga o svakom investitoru. Pozivam Vas stoga da nam se obratite s punim povjerenjem, kako bismo Vaš investicijski projekt zajedno učinili još uspješnijim.

Dobro došli u Grad Ljubuški!

Gradonačelnik Grada Ljubuškog
Vedran Markotić

PROFIL GRADA LJUBUŠKOG

GDJE SE NALAZIMO?

GEOPROMETNI POLOŽAJ GRADA LJUBUŠKOG

Grad Ljubuški nalazi se u jugozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine (BiH), u Županiji Zapadnohercegovačkoj (ŽZH), u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH), na samoj granici Bosne i Hercegovine sa Republikom Hrvatskom (Europskom unijom). Pristup globalnim tržištima omogućen je kvalitetnom transportnom infrastrukturom.

MEĐUNARODNI CESTOVNI PROMET

Blizina Autoceste A1 (Bijača 12 km; Vrgorac 19 km) kroz Hrvatsku, dijela Paneuropskog prometnog koridora Vb (povezuje sjever i jug Europe sa hrvatskim lukama) i budućeg Paneuropskog koridora Vc (povezuje središnju Europu s Jadranskim morem), omogućava brz pristup investitora regionalnom, europskom i drugim tržištima.

MEĐUNARODNI ŽELJEZNIČKI PROMET

Preko željezničke postaje u Čapljini (17 km) investitori imaju mogućnost željezničkog teretnog prometa i pristupa iz Ljubuskog na regionalno, europsko i ostala tržišta Prugom 11 (Sarajevo – Čapljina – Luka Ploče koja je, preko kolosijeka u Sarajevu, uvezana sa svim dijelovima BiH, zemljama u okruženju i dalje.

MEĐUNARODNI ZRAČNI PROMET

Ljubuški je povezan s regionalnim, europskim i svjetskim tržištima zračnim prometom preko međunarodnih zračnih luka u Mostaru (37 km), Splitu (137 km), Dubrovniku (141 km) i Sarajevu (156 km).

MEĐUNARODNE LUKE

Grad Ljubuški povezan je s regionalnim, europskim i svjetskim tržištima morskim i riječnim prometom preko međunarodnih morskih luka u Pločama (32 km) i Splitu (128 km) te međunarodne riječne luke Brčko (326 km).

PROFIL GRADA LJUBUŠKOG

MEĐUNARODNI GRANIČNI PRIJELAZI

Granični prijelazi s Republikom Hrvatskom

- **GP Bijača (Ljubuški) – Nova Sela (RH) / 14 km**
Granični prijelaz 1. kategorije za međunarodni cestovni promet – jedan od dva šengenska prijelaza u BiH (promet putnika i roba koje sukladno zakonodavstvu ugovornih strana podliježu inspekcijskim kontrolama prilikom prijevoza preko zajedničke državne granice).
- **GP Zvirići (Ljubuški) – Prud (RH) / 16 km**
Granični prijelaz 3. kategorije za putnički promet: samo za osobe i putničku prtljagu.
- **GP Crveni Grm (Ljubuški) – Mali Prolog (RH) / 9 km**
Granični prijelaz 3. kategorije za putnički promet: samo za osobe i putničku prtljagu.
- **GP Orahovlje (Ljubuški) – Orah (RH) / 14 km**
Granični prijelaz III kategorije za putnički promet: samo za osobe i putničku prtljagu.

Granični prijelaz s Crnom Gorom

- **GP Klobuk (BiH) – Ilino Brdo (CG) / 149 km**
Granični prijelaz 1. kategorije za međunarodni cestovni, robni i putnički promet.

Udaljenost središta Ljubuskog od regionalnih i europskih centara (km)			
London	2.136	Ljubljana	555
Frankfurt	1.374	Zagreb	499
Milano	998	Beograd	457
Munchen	963	Banja Luka	238
Bratislava	919	Sarajevo	166
Beč	853	Split	128
Budapest	839	Mostar	38
Trst	577		

GRAD LJUBUŠKI – OPĆE INFORMACIJE

Površina (km²)	292,7 km²
Središte	Ljubuški (ukupno 35 naselja)
Broj stanovnika	28.184 (rezultati popisa 2013.) ¹
Broj stanovnika	26.656 (zadnja procjena 30. lipnja 2023) ²
Reljef	Krški reljef s više plodnih polja
klima	Umjerena mediteranska klima
Nadmorska visina	100-300 m
Vremenska zona	GMT +1
Valuta	BAM (1€ =1.95583 BAM)
Proračun (€)	9.985.530,44 €
Stopa nezaposlenosti (%)	34%
Broj zaposlenih	5.123
Broj nezaposlenih	2.622
Prosječna bruto plaća (€)	914 €
Prosječna neto plaća (€)	590 €
Porez na dobit (%)	10%
Porez na dodanu vrijednost (%)	17%
Porez na dohodak (%)	10%

¹ Federalni zavod za statistiku – Popis stanovništva, domaćinstava/kućanstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godina; str. 18
² Federalni zavod za statistiku – Procjena ukupnog broja stanovnika u Federaciji BiH. 2023, stanje sredinom godine; str. 4

GRAD LJUBUŠKI – OPĆE INFORMACIJE

GOSPODARSKI PROFIL GRADA LJUBUŠKOG

Poslovni sektor nositelj je gospodarskog razvoja Grada Ljubuškog. Gospodarstvo se temelji na mikro i malim poduzećima, srednjim poduzećima i brojnim obrtima. Ukupan broj aktivnih gospodarskih subjekata i poduzetnika je 1270. Grad Ljubuški zauzima 19. mjesto u FBiH prema stupnju razvijenosti, uz kontinuirani rast. Gospodarska djelatnost u Ljubuškom skoncentrirana je u sljedećim sektorima: veleprodajni, maloprodajni i uslužni sektor (osiguranje); građevinski sektor (uključujući obradu kamena); poljoprivreda i prehrambena industrija; proizvodna industrija (metaloprerađivačka industrija) i sektor transporta i logistike (skladištenje).

POSLOVNI SEKTOR U BROJKAMA

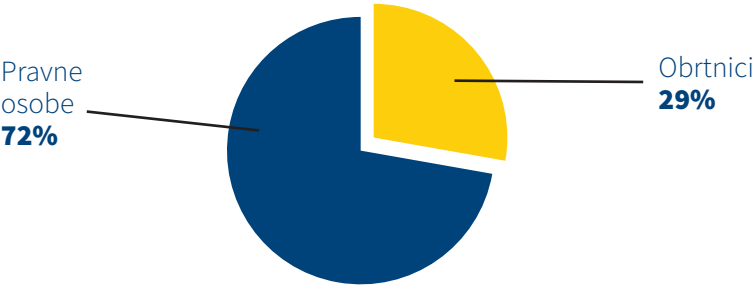
Broj registriranih pravnih osoba	1.626
Broj aktivnih pravnih osoba (d.o.o. i d.d.)	369
Broj poduzeća na 1.000 stanovnika	61
Mikro i mala poduzeća (do 50 zaposlenih)	354
Srednja poduzeća (50-250 zaposlenih)	14
Velika poduzeća (više od 250 zaposlenih)	1
Broj samostalnih obrta	901
Rang prema stupnju razvijenosti u Federaciji BiH	19 od 79
Broj dana za osnivanje d.o.o. (procjena)	5
Broj dana za zatvaranje pravne osobe (procjena)	5
Broj dana za izdavanje lokacijske dozvole (procjena)	15
Broj dana za izdavanje građevinske dozvole (procjena)	7
Broj dana za izdavanje uporabne dozvole (procjena)	15

GRAD LJUBUŠKI – OPĆE INFORMACIJE

STRUKTURA GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Naziv preduzeća	Broj zaposlenih
Džajić commerce d.o.o.	266
Unitrade d.o.o.	244
Agram d.d.	148
Jur Prom d.o.o.	96
EuroCompany99 d.o.o.	91
Karliko d.o.o.	85
Nuić autodijelovi d.o.o.	83
R.P.M. Glob Trade d.o.o.	82
IN d.o.o.	72
Rofix d.o.o.	53

Sektor	Djelatnost
Trgovina na veliko mlijekom, mliječnim proizvodima, jajima, jestivim uljem i mastima	Osnovna djelatnost firme je uvoz, distribucija i prodaja robe široke potrošnje svjetski poznatih brandova. Velika prodajna mreža koja pokriva teritorij cijele BiH.
Trgovina na veliko dijelovima i priborom za motorna vozila	U prodajnom prostoru poslovnica nudi široki asortiman proizvoda za sve tipove vozila. Pružanje usluga održavanja i popravka vozila.
Tehničko ispitivanje i analiza	Agram d.d. je tvrtka registrirana za obavljanje tehničkih pregleda i registraciju vozila, homologaciju, certificiranje vozila (atesti) te ispitivanje tahografa.
Uvoz, zastupništvo i distribucija autodijelova	Tvrtka je vodeći distributer auto-dijelova za putnička, teretna i dostavna vozila u BiH.
Proizvodnja gotove hrane i jela	Primarna djelatnost tvrtke je nabava, prerada, pakiranje i distribucija suhog voća, orašastih plodova, sjemenki, mahunarki i žitarica.
Trgovina na veliko mesom i mesnim proizvodima	Proizvodnja, prerada i distribucija svježeg mesa, suhomesnatih proizvoda i mesnih prerađevina.
Trgovina na veliko dijelovima i priborom za motorna vozila	Jedna od vodećih tvrtki u BiH u segmentu veleprodaje i maloprodaje autodijelova te servisiranja vozila.
Trgovina gumama i mazivima za motorna vozila	Osnovna djelatnost tvrtke je uvoz, distribuiranje i prodaja guma i maziva te servis vozila.
Proizvodnja proizvoda od betona za građevinarstvo	Projektne ured/optimizacija projektnih rješenja; Izgradnja objekata niskogradnje i visokogradnje; Vođenje i upravljanje projektima u graditeljstvu.
Proizvodnja proizvoda od betona za građevinarstvo	Proizvodnja termo-izolacionih sistema, različitih maltera i građevinskih ljepila.

ZAŠTO INVESTIRATI U GRAD LJUBUŠKI

Glavne prednosti investiranja u Grad Ljubuški su:

- Izuzetno povoljan geoprometni položaj
- Blizina dva važna europska koridora (Koridor Vc i Jadransko-jonski koridor)
- Blizina Luke Ploče (mogućnost 60.000 + TEU godišnje)
- Blizina EU sa tržištem od oko 450 milijuna stanovnika
- Brz pristup tržištima uz povoljne troškove transporta
- Blizina Sveučilišta u Mostaru (tehnički i ICT fakulteti)
- Povoljno poslovno okruženje za poduzetništvo
- Dobro obučena i cjenovno konkurentna radna snaga
- Konkurentni troškovi poslovanja
- Atraktivne investicijske lokacije
- Stalna podrška Grada Ljubuškog investitorima
- Blizina svetišta Međugorje (13 km)
- Kvaliteta života

LJUDSKI RESURSI

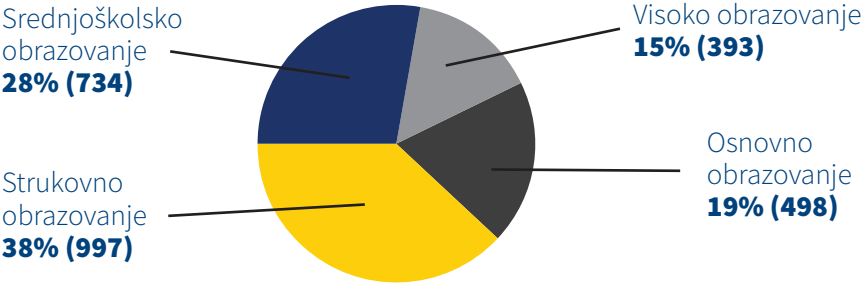
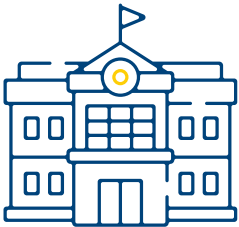
Investitori imaju na raspolaganju razne profile radne snage stručnih i tehničkih kvalifikacija. Srednjoškolski centar Ljubuški školuje učenike općih, strukovnih i obrtničkih zanimanja. Grad Ljubuški pruža svu potrebnu pomoć u organizaciji stručnog usavršavanja i prekvalifikacije u skladu s potrebama investitora. Studenti iz Grada Ljubuskog studiraju na sveučilištima diljem BiH i u RH.

OBRAZOVNE INSTITUCIJE U GRADU LJUBUŠKOM

Vrsta obrazovne institucije	Broj
Osnovne škole	3
Srednje škole	2
Opća gimnazija	1
Strukovna škola	1
*zanimanja traju 3 godine	

Zanimanja	Broj upisanih u 1. razred šk. god. 2023./24.	Broj upisanih u završni razred šk. god 2023./24.
	221	216
Zanimanja	147	134
	74	82
Ekonomist	24	8
Ekonomski tehničar	32	22
Tehničar za mehatroniku	18	27
Agroturistički tehničar	8	21
Medicinski tehničar	34	28
Obrtnička zanimanja		
Stolar	9	15
Kuhar / Konobar	18	13
Pomoćni prodavač	4	0

OBRAZOVNE INSTITUCIJE U GRADU LJUBUŠKOM

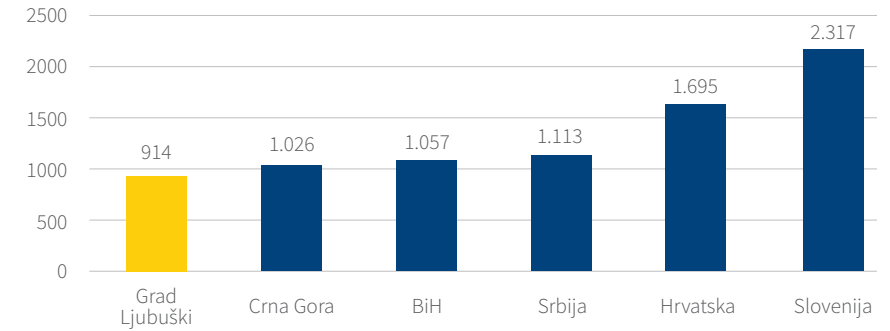

LJUDSKI RESURSI

KONKURENTNI TROŠKOVI RADA

Grad Ljubuški kao investicijska destinacija ima konkurentne bruto plaće u odnosu na druge države u okruženju (914 €). Na tržištu rada dostupna je mlada i kvalificirana radna snaga tehničkog, stručnog i općeg profila (inženjeri, tehničari za mehatroniku, agroturistički tehničari, medicinski tehničari, ekonomisti, automehaničari, vodoinstalateri, kuhari i konobari).

Prosječna bruto plaća u 2024. (€)

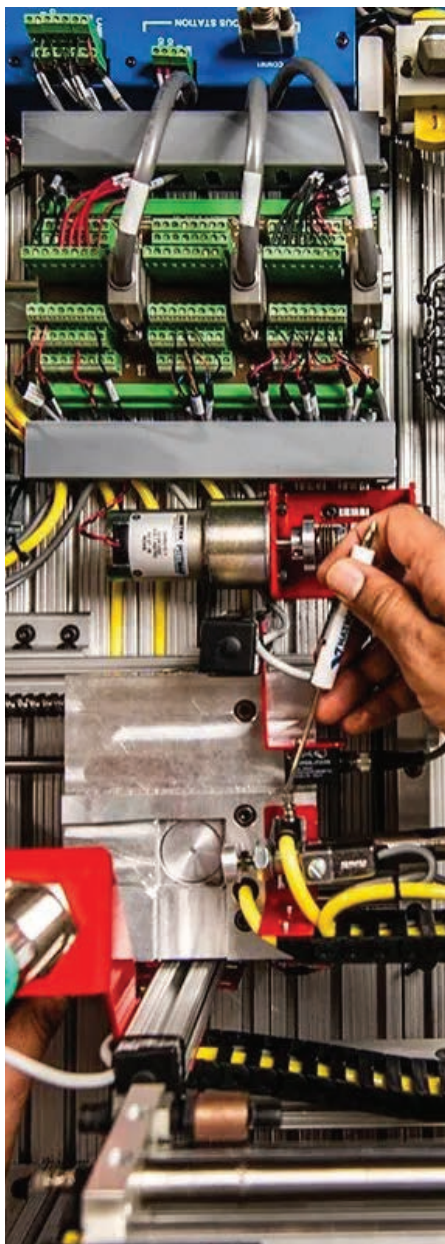

LJUDSKI RESURSI

Na području Ljubuškog postoji tradicija rada u poljoprivredi (proizvodnja povrća, vinogradarstvo, pčelarstvo, maslinarstvo), prerađivačkoj industriji (metalna industrija), građevinarstvu i uslužnim djelatnostima (najviše je zastupljena ugostiteljska djelatnost i trgovina na veliko i malo).

Najveći gospodarstvenici iz perspektive zapošljavanja dolaze iz sektora građevinarstva i uslužnih, odnosno trgovačkih djelatnosti.

Dokaz da se prate trendovi i da se učenici školuju za zanimanja koje imaju potražnju na tržištu rada su 15 učenika koji su upisali četverogodišnje zanimanje tehničar za mehatroniku te odobrenje za upis četverogodišnjeg zanimanja drvodjeljski tehničar dizajner te trogodišnjeg zanimanja u obrtništvu - smjer stolar u Srednjoj strukovnoj školi Ljubuški.

DIJASPORA GRADA LJUBUŠKOG

Razvoj suradnje između Grada Ljubuškog i dijaspore ima veliki potencijal za unaprjeđenje lokalne zajednice i gospodarstva.

Grad Ljubuški je prepoznao predstavnike dijaspore kao ključne posrednike u uspostavljanju poslovnih i/ili institucionalnih kontakata čime se nastoji ojačati komunikacija i partnerstvo s dijasporom. U tom cilju su razvijene usluge namijenjene za dijasporu kao npr. e-matičar. Također, organizirana su dva gospodarska foruma, uspostavljena suradnja s udrugama, te se vršio prijenos znanja iz dijaspore.

Najveći broj Ljubušaka odselio je i živi u Republici Hrvatskoj te u zemljama zapadne Europe - Njemačkoj, Švicarskoj, Austriji i dr., a potom slijede skandinavske zemlje Norveška i Švedska, te u nešto manjem broju Kanada, Sjedinjene Američke Države i Australija.

U navedenim državama djeluju i brojne različite aktivne udruge kao što su za Republiku Hrvatsku - Zavičajni klub hercegovačkih studenata, Klub Ljubušaka u Zagrebu, Zavičajna zajednica Ljubuški, Udruga Mlade, Udruga zagrebačkih Hercegovaca, Lipanjska zajednica Zagreb, za Njemačku - Udruga Hercegovina Stuttgart iz Stuttgarta, Udruga Mala Kapela iz Essena, za Norvešku - Udruženje Ljubušaka u Norveškoj, za SAD - Hercegovačko društvo u Chicagu itd.

DIJASPORA GRADA LJUBUŠKOG

Grad Ljubuški organizira sastanke sa članovima dijaspore, kao ključnim pokretačem razvoja i nastoji stvoriti nove poslovne kontakte koji mogu rezultirati uspješnim partnerstvima i novim radnim mjestima u Ljubuškom. Održive ljubuške zajednice i organizacije u inozemstvu te njihove inicijative mogu doprinijeti razvoju socijalnih, ekonomskih i kulturnih procesa.

Usvajanjem Plana komunikacije sa Dijasporom, ali i sudjelovanjem u Projektu DiasporaInvest prije svega želimo produbiti odnose s dijasporom, stupiti u kontakt sa članovima dijaspore, naročito sa poslovnom dijasporom, organizirati gospodarske forume i kod dijaspore probuditi svijest za odgovornost za razvoj ljubuškog kraja.

Provodeći anketu za uvezivanje dijaspore, utvrdilo se da postoji zanimanje za uvezivanje dijaspore, kako u gospodarskom smislu tako i u smislu prijenosa znanja. Ljubuške zajednice, organizacije, ali i gospodarstvenici u inozemstvu te njihove inicijative i znanja mogu pridonijeti razvoju socijalnih, ekonomskih i kulturnih procesa u Ljubuškom.

SURADNJA S DIJASPOROM

Grad Ljubuški od 2014. godine realizira više projekata u suradnji s dijasporom, kao što su UNDP Dijaspore za razvoj i USAID DiasporaInvest.

U saradnji sa USAID projektom “DiasporaInvest”, Grad Ljubuški nudi sljedeće programe dijaspori:

One-stop shop: Grad Ljubuški prepoznaje važnost ulaganja iz dijaspore i želi osigurati da se investitori osjećaju dobrodošlima i podržanim u svom ulaganju. Investitori iz dijaspore imaju pristup stručnom timu koji je specijaliziran za pružanje informacija, savjetovanje i usmjeravanje kroz administrativne i zakonske postupke. Investitori će dobiti savjete o potencijalnim poslovnim mogućnostima, sektorima koji su perspektivni za ulaganje, strategijama za uspjeh na lokalnom tržištu kao i mogućnost povezivanja sa lokalnim postojećim privrednicima.

Lokalni dijasporski grant fond: Program nudi mogućnost članovima dijaspore koji planiraju pokrenuti d.o.o. u Grad Ljubuški ili su u međuvremenu pokrenuli kompaniju, da apliciraju na Lokalni dijasporski grant fond. Fond osigurava grant sredstva za mala i srednja poduzeća koja su u procesu osnivanja ili su osnovana u posljednje tri godine te koja su u (su)vlasništvu člana/ice bh. dijaspore, ili da imaju dokazivu poslovnu vezu sa bh. dijasporom. Sredstva se dodjeljuju za sufinanciranje nabave opreme (ulaganje u stalna sredstva), u maksimalnom iznosu do 70.000 KM.

SURADNJA S DIJASPOROM

Program tehničke podrške kompanijama: Program nudi mogućnost članovima dijaspore koji planiraju pokrenuti biznis u Grad Ljubuški, ili su u međuvremenu pokrenuli tvrtku, da apliciraju na Program tehničke podrške u sklopu USAID projekta “DiasporaInvest”. Tehnička pomoć može uključivati, ali nije ograničena na poslovno savjetovanje, podršku u digitalizaciji, marketinšku podršku, podršku u prodaji i komunikacijama, uvođenju međunarodnih standarda i certifikata, obuku radne snage.

Program podrške stručnjaka iz dijaspore: Program nudi podršku bh. kompanijama kroz uspostavljanje poslovnih kontakata, pružanje informacija o stranim tržištima, identificiranje novih poslovnih prilika i prodajnih kanala te pomoć u uspostavljanju poslovnih odnosa s inozemnim partnerima. Ovaj program također ima za cilj poticanje ekonomskog rasta u BiH putem jačanja izvozne konkurentnosti bh. kompanija.

POTENCIJALNI SEKTORI ZA INVESTIRANJE

NAZIV SEKTORA
TURISTIČKI SEKTOR
Poslovne mogućnosti
SEKTOR LOGISTIKE
Poslovne mogućnosti

OPIS
Grad Ljubuški nalazi se u neposrednoj blizini Jadranskog mora, na samim ulaznim vratima iz Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu. Prekrasni krajolik obrastao niskim raslinjem tipičnim za kraške krajeve, blaga mediteranska klima, dolina rijeke Trebižat, brojne prirodne ljepote (vodopad Kravica i vodopad Koćuša, vrelo Vrioštica i vrelo Kajtavovina), kulturne znamenitosti (tvrđava Herceg Stjepana-Kosače, rimski vojni logor Gračine, nekropola stećaka Dilić UNESCO, muzej na Humcu), tradicionalna gastronomija i kulturne manifestacije čine Ljubuški privlačnom turističkom destinacijom za boravak u prirodi i ruralni, kulturni, ribolovni i vjerski turizam. Blizina turističkih tržišta kao što su Međugorje, Mostar, Dubrovnik i Split daje mogućnost razvoja tranzitnog i izletničkog turizma.
Potencijalni investicijski projekti uključuju unaprijeđenje i izgradnju smještajnih kapaciteta i ugostiteljskih objekata te različitih zabavnih i uslužnih sadržaja. Krajobraz i bioraznolikost područja koja se očituje u velikom broju biljnih i životinjskih vrsta pružajući mogućnost razvoja edukacijskih, turističko-rekreacijskih i uslužnih djelatnosti.
Središnja uloga u razvoju sektora logistike pripada izvanrednom geoprometnom položaju Poslovne zone „Zvirici“ i blizini Luke Ploče (15 km). Poslovna zona „Zvirici“ nalazi se odmah uz europski Koridor Vc (smjer sjever-jug) te Jadransko-Jonski cestovni pravac (smjer zapad-istok). Blizu je međunarodnih graničnih prijelaza sa RH: Graničnog prijelaza „Bijača“ (koji je pristupanjem RH u EU postao jedan od dva Šengenska granična prijelaza u BiH) te graničnog prijelaza „Crveni Grm“. Blizina Luke Ploče (kapacitet +60.000 TEU), izvrsna prometna povezanost te jedinstvena geostrateška pozicija na čvorištu važnih industrijskih puteva čine ju nezaobilaznom spojnicom Jadrana, Mediterana i Srednje Europe.
Brojne prilike za razvoj i realizaciju investicijskih projekata u sektoru logistike, posebno na području izgradnje logističko-distributivnih centara u Poslovnoj zoni „Zvirici“, Ljubuški. Investicija u projekt intermodalnog čvorišta koji bi se sastojalo od kontejnerskog i cargo terminala, skladišnih prostora i logističkog centra.

POTENCIJALNI SEKTORI ZA INVESTIRANJE

POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENI SEKTOR

- Poslovne mogućnosti

SEKTOR PODUZETNIŠTVA

- Poslovne mogućnosti

U Gradu Ljubuškom na raspolaganju je više od 6.000 ha obradivog zemljišta. Čist okoliš, nezagađeno tlo i povoljni klimatski uvjeti umjerene mediteranske klime pogoduju investicijama u poljoprivrednu proizvodnju i prehrambeni sektor.

Prilike za greenfield investicije u skladišne prostore za povrće i voće s linijom za sortiranje i pakiranje u Poslovnoj zoni „Zvirici“. Od povrća u prvom redu to su krumpir, rajčica, kupusnjače, crveni i bijeli luk, lubenica. Mogućnost investicija u vinarije (autohtone sorte blatina i žilavka) te u pogone za prerađu hrane bazirane na ekološkoj proizvodnji.

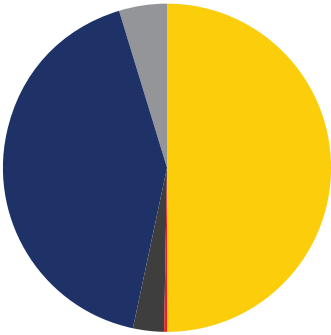
Poduzetnički inkubator Županije Zapadnohercegovačke-HIPod u poslovnoj zoni „Zvirici“ ima sve potrebne uvjete za smještaj start-up, mikro i malih poduzeća. Korisnicima su dostupne sljedeći sadržaji: co-working prostorija sa 9 radnih mjesta (35,17m2); 7 poslovnih prostora za poduzetnike početnike; skladišna/proizvodna hala (75m2); Multifunkcionalna dvorana (151,44m2) te zajedničke i tehničke prostorije.

Korištenje co-working prostorije; otvaranje start-up poduzeća; smještaj inovativnih mikro i malih poduzeća, osobito na području visokih tehnologija.

POLJOPRIVREDNE POVRŠINE PO KATEGORIJAMA KORIŠTENJA (ha)

- 50% - Oranice i bašte
- 42% - Pašnjaci
- 0% - Voćnjaci
- 3% - Vinogradi
- 5% - Livade

POLJOPRIVREDNI RESURSI

U Gradu Ljubuškom investitorima je u oblasti poljoprivrede na raspolaganju 12.554 ha obradivog zemljišta. Čist okoliš, nezagađeno tlo i povoljni klimatski uvjeti umjereno-mediteranske klime pogoduju investicijama u poljoprivrednu proizvodnju i prehrambeni sektor.

Od poljoprivrednih kultura posebno treba istaknuti proizvodnju mladog krumpira na 280 ha s tendencijom širenja, koji se brendira na tržištu kao „Ljubuški rani“ te uzgoj vinove loze na 401 ha. 2020. godine je otvoren sabirno-distributivni centar u Poslovnoj zoni Zvirići. Radi se o vrijednom i moderno opremljenom objektu s hladnjačom, u koji je uloženo preko 1.000.000,00 KM, a koji pomaže poljoprivrednicima u pripremi i plasmanu njihovih proizvoda. Ova proizvodnja je izvozno orijentirana, a poslovna očekivanja idu u smjeru povećavanja izvoza.

NAJZASTUPLJENIJE POLJOPRIVREDNE KULTURE

Vrsta poljoprivredne kulture	Površina (ha)	Struktura (%)
Krumpir	280	23,3%
Rajčica	70	5,8%
Kupusnjače	65	5,4%
Crveni luk	80	6,6%
Bijeli luk	28	2,3%
Lubenica i bostan	80	6,6%
Vinova loza	401	33,3%
Maslina	108	15%
Smilje	20	1,7%
UKUPNO	1.204	100,00 %

PRIRODNI RESURSI

PRIRODNI RESURSI	
RIJEKA TREBIŽAT	OPIS PRIRODNOG RESURSA Rijeka Trebižat (Tihaljina-Mlada-Trebižat) teče u duljini većoj od 50 km od izvorišta u Peć Mlinima do ušća u Neretvu. Slivno područje rijeke Trebižat obuhvaća jugoistočni dio Zapadne Hercegovine. Za područje kroz koje protječe (gradovi Ljubuški i Čapljina i općina Grude) rijeka ima višestruko prirodno i ekonomsko značenje. Bogatstvo podzemnih izvora i vrela čine je neizmjerljivo vrijednim resursom. Rijeku Trebižat svrstavaju među prirodne rijetkosti i fenomene hercegovačkog krša zbog sedrenih kaskada i intenzivnih sedrenih procesa, koji se odvijaju samo u čistim i vodom bogatim rijekama. Navedeno daje mogućnost za razvoj sportskog i ribolovnog turizma.
VODOPAD KRAVICA	Najatraktivniji lokalitet na rijeci Trebižat je vodopad Kravica, 3 km nizvodno od Vitaljine, u Studencima blizu Ljubuškog. Stvoren je radom sedronosne rijeke Trebižat, pa je kao prirodan fenomen pod zaštitom države kao prirodna rijetkost. Visina vodopada kreće se od 26 - 28 metara, s vodenim amfiteatrom ispod slapa promjera 120 metara. Nekada su uz vodopad bili aktivni mnogobrojni mlinovi i stupe za valjanje sukna. Za stvaranje vodopada najznačajnija je sedra (u vodi istaložen vapnenac), koji se stalno izdiže i podiže sedrene barijere stvarajući tako vodopad. Sedra je karakteristična za krške rijeke bogate kalcijevim karbonatom i pokazatelj je da voda nije industrijski i ekološki zagađena.
VODOPAD KOČUŠA	Vodopad Koćuša nalazi se u selu Veljaci u Ljubuškom i jedan je od najljepših prirodnih bisera ovoga dijela Hercegovine. Prirodno bogatstvo ovog kraja čine i sedimentne stijene, tzv. sedra koje se taloži godinama te ovu prirodnu oazu čini još atraktivnijom. Na iznimno visokim hercegovačkim temperaturama obale oko vodopada Koćuša tijekom ljetnih mjeseci omiljeno su okupljališta lokalnih stanovnika, ali i turista. Uz prekrasan vodopad može se uživati i u bogatoj ponudi Prirodnog vodenog parka Koćuša. Visina vodopada je pet, a dužina 50 metara. U neposrednoj blizini nalaze se mlinovi i stupe, koji su godinama krasili ovo mjesto.
VRELO VRIOŠTICE	U Vitini, ispod jedne od litica brda Zelengore, izvire rječica Vrioštica. Voda Vrioštice je bistra i hladna, uglavnom se kreće oko 12 C. Uz vrelo izgrađeno je manje akumulacijsko jezerce. Ispod jezera je manji park, koji presijecaju kanali sa čistom tekućom vodom, a preko njih su mostovi za šetnju. Svježe vrelo Vitine ljeti je omiljeno izletišta lokalnih stanovnika i turista.
KUPALIŠTA BAŠČINE, OTUNJ, TEGAŠEVAC, ČEVELJUŠA, BOŽJAK, KOČUŠA, ŽABAR	Sva ova kupališta raspolažu lijepo uređenim plažama, restoranima, parkiralištem za automobile i s mnogo prostora za odmor i opuštanje u hladovini vrba tik uz samu rijeku. Na svima se mogu doživjeti jedinstveni i neponovljivi prizori koji dočaravaju svu ljepotu i raskoš hercegovačke ljepotice, rijeke Trebižat. Ljepota netaknute prirode razlog je zbog kojeg tijekom ljetnih mjeseci na svim kupalištima uz rijeku Trebižat svakodnevno uživa na stotine domaćih žitelja, ali i velik broj inozemnih gostiju, osobito međugorskih hodočasnika, koji masovno posjećuju glasovita kupališta ispod vodopada Kravica i na Koćuši.

KULTURNI RESURSI

KULTURNI RESURSI
TVRĐAVA HERCEG STJEPANA KOSAČE - LJUBUŠKI
RIMSKI VOJNI LOGOR GRAČINE I POSJETITELJSKI CENTAR
NEKROPOLA STEĆAKA DILIĆ
MUZEJ NA HUMCU
MANIFESTACIJA “LJUBUŠKI KARNEVAL”

OPIS KULTURNOG RESURSA / KULTURNE MANIFESTACIJE
Kasnosrednjovjekovna utvrda feudalnog vladara Herceg Stjepana Kosače, najmonumentalniji je arheološki objekt Grada Ljubuškog, smješten na istaknutom vrhu krševitog lanca brda Buturovice (396 m nadmorske visine) i kao takav simbol je Grada Ljubuškog, ali i Hercegovine. Kompleks tvrđave sastoji se iz dva dijela. Kompleks zauzima površinu od 3.350 m2, a sastoji se od više cjelina, kao što su mali i veliki obor te razne građevine: stražarnica, žitnica, pekara, oružarnica, barutana i 4 cisterne. Srednjovjekovno podgrađe razvilo se na terasi Crkvice, podno južnog dijela grada. Nedaleko od ulaza (oko 250m sjevero-zapadno) u tvrđavu nalaze se ruševni ostaci džamije iz polovice 16. st. U njenim temeljima pronađeni su dijelovi crkvenog namještaja predromaničke dubrovačke produkcije (9.-11. st.). Odlukom Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, graditeljska cjelina STARI GRAD U LJUBUŠKOM proglašena je 2003.g. nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Na lokalitetu Gračine (Humac-Ljubuški) smješten je pomoćni rimski vojni logor, u literaturi poznatiji pod nazivom Bigeste. Pokretna arheološka građa nastanak ovog kompleksa datira u sam kraj rimske Republike, odnosno najkasnije početkom 1. st., kada se u doba cara Tiberija gradi i komunikacija Salona-Narona. Rimski vojni logor Gračine imao je strateško-obrambenu ulogu: zaštitu doline Neretve i kolonije Narone od provala ilirskih naroda iz zaleđa. Istražen je samo manji dio kompleksa u površini od 2.350 m2. 2023. god. otvoren je Posjetiteljski centar Gračine. Lokalitet Dilić smješten je u selu Donja Bijača, neposredno uz prometnicu Ljubuški-Vid. Srednjovjekovna nekropola stećaka broji 33 spomenika, od čega ih je 11 ugrađeno kao spolija u obližnji suhozid. Po oblicima najveći broj su stećci tipa škrinja (19), zatim ploča (14) i jedan stećak tipa sljemenjak. Većina spomenika pripada periodu XIV. i XV. stoljeća. Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika proglasilo je ovaj lokalitet 2010.g. nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Lokalitet Dilić 2017. godine uvršten je na popis 30 UNESCO-vih zaštićenih lokaliteta nekropola sa stećcima u BiH, RH, Crnoj Gori i Srbiji. U sklopu Franjevačkoga samostana Humac - Ljubuški smještena je arheološka zbirka utemeljena 1884.g., popularno zvana Muzej Humac. U zbirci se nalazi velik broj eksponata s područja Hercegovine, od neolitika do srednjega vijeka. Sadašnji stalni postav otvoren je 2004. godine. U Muzejskoj zbirci franjevačkoga samostana nalazi se Humačka ploča, najstariji čirlično–glagoljski spomenik na području BiH. Samostanska knjižnica osnovana je 1867. i broji preko 20.000 knjiga, među kojima se ističe raritetna skupina grčko–rimskih klasika. U sklopu samostana otvorena je tematska likovna galerija naziva „Majka” s oko 250 umjetnina. “Ljubuški karneval” prvi put je održan 1999. godine. Manifestaciju organizira karnevalsko društvo „Prolog” u suradnji s Gradom Ljubuški.

KONKURENTNI TROŠKOVI POSLOVANJA

Nacionalni tretman stranih investitora u BiH i izuzetno povoljno porezno okruženje – stopa PDV-a od 17% i poreza na dobit i na dohodak od 10% su među najnižim u regiji i Europi.

DOZVOLE U POSTUPKU GRAĐENJA

Služba za prostorno uređenje, imovinsko-pravne i katastarske poslove, nadležna je gradska služba u postupku izdavanja dozvola.

DOZVOLE U POSTUPKU GRAĐENJA

Vrsta dozvole	Rok izdavanja (dani)	Cijena koštanja (KM/EUR)
Lokacijska dozvola	30 dana	Pristojba na rješenje: - Samostalni objekti javne garaže, podzemne, nadzemne, montažne ili mehanizirane, skladišta, razne hale kao samostalni objekti - 300 KM (153,3 EUR) - Trgovački centri, tvornice, hoteli, veći turističko ugostiteljski objekti, kulturno športski centri, aquapark i sl. - 700 KM (357,9 EUR); - Urbanističko-građevinski kompleksi: ugostiteljsko turistička naselja, športsko-rekreacijski, proizvodno-skladišni kompleksi, golf tereni i slično - 800 KM (409 EUR)
Građevinska dozvola	30 dana	Pristojba na rješenje: - Samostalni objekti javne garaže, podzemne, nadzemne, montažne ili mehanizirane, skladišta, razne hale kao samostalni objekti - 300 KM (153,3 EUR) - Trgovački centri, tvornice, hoteli, veći turističko ugostiteljski objekti, kulturno športski centri, aquapark i sl. - 700 KM (357,9 EUR); - Urbanističko-građevinski kompleksi: ugostiteljsko turistička naselja, športsko-rekreacijski, proizvodno-skladišni kompleksi, golf tereni i slično 800 KM (409 EUR)
Uporabna dozvola	30 dana	Za izdavanje uporabne dozvole plaća se 50 % od iznosa za lokacijsku dozvolu.

KONKURENTNI TROŠKOVI POSLOVANJA

CIJENE KOMUNALNIH USLUGA ZA GOSPODARSKE SUBJEKTE

Voda	Od 0-15m³ cijena 1,21m KM Od 15-30m³ cijena 1,31 KM Preko 30m³ cijena 1,45 KM
Kanalizacija	0.30 KM po m³
Električna energija	Iznos tarifa za električnu energiju nije fiskno određen, nego je određen prema različitim kvalifikacijama.
Odvoz otpada	Od 18-77 Eura
Telekomunikacijske usluge	
Fiksni telefon	Cjenik J.P. HT Mostar d.d. http://www.hteronet.ba/poslovni-korisnici/fiksna-telefonija/paketi-telefoninternet/
Mobilni telefon	Cjenik J.P. HT Mostar d.d. http://www.hteronet.ba/poslovni-korisnici/mobilna-telefonija/biznis-tarife/
Širokopojasni internet	Cjenik J.P. HT Mostar d.d. http://www.hteronet.ba/poslovni-korisnici/internet/adsl-internet/cjenik/

*Cijene su izražene bez PDV-a

ATRAKTIVNE INVESTICIJSKE LOKACIJE

GREENFIELD LOKACIJA - POSLOVNA ZONA „ZVIRIĆI“ LJUBUŠKI

OSNOVNI PODACI O ZONI	
Vlasnička struktura	Gradsko vlasništvo
Veličina zone (ha)	174 ha
Broj parcela	29
Namjena zone	Zona A - proizvodno-uslužna; zona B - servisno-uslužna; zona C- poslovno-skladišna.
Dopuštene poslovne aktivnosti u zoni	Razvoj MSP i obrta
Spremnost zone za investicije	Da
PROMETNE VEZE	UDALJENOST (km)
Pristupna cesta	Magistralna cesta M6.3 (0 km)
Auto-cesta	A1 (3 km)
Željeznica (industrijski kolosijek)	Čapljina (15 km)
Zračna luka	Mostar (35 km)
Morska luka	Luka Ploče (15 km); Luka Dubrovnik (100 km)
Riječna luka	Luka Brčko (333 km)
INFRASTRUKTURA	DOSTUPNOST INFRASTRUKTURE/USLUGE
Voda	Da
Odvodnja/kanalizacija	Ne
Električna energija	Da
Plin	Ne
Telekomunikacijska mreža	Da
OSTALE INFORMACIJE O ZONI	
Broj poduzetnika u zoni	4
Lokalni poticaji za investitore	Da
Vrsta poticaja	Subvencija cijene zemljišta
Dostupne parcele za prodaju	11 parcela
Cijena/m2	6 EUR/m²

ATRAKTIVNE INVESTICIJSKE LOKACIJE

Veličina parcele (min/max)	4.000 m² – 57.000 m²
Dopušteni koeficijent izgradnje	0,30
Maksimalno dopušteni broj razina/katova	P+2
Dopuštena visina gradnje (m)	12 m
Minimalna udaljenost od susjedne parcele	H1/2+H2/2
Razvoj parcele	Min 30% parcele pod zelenim površinama
Maksimalno dopuštena visina ograde/živice	max 2,5 m – neprovidno podnožje ograde do 0,5
Minimalni broj parkirnih mjesta	max 50% površine građevinske parcele
Širina pristupne ceste	5,5 m
Kontakt tel.	+387 39 835-528

ATRAKTIVNE INVESTICIJSKE LOKACIJE

GREENFIELD LOKACIJA POSLOVNA ZONA „MOSTARSKA VRATA“ LJUBUŠKI

Poslovna zona Mostarska vrata smještena je uz regionalnu cestu Ljubuški-Čitluk, te je 4 kilometra udaljena od čvora Zvirici na koridoru Vc. Površina poslovne zone je 84 ha, s mogućnošću proširenja. U poslovnoj zoni Mostarska vrata otvoreno je do sada ukupno 19 tvrtki, koje zapošljavaju 303 djelatnika. Dosadašnja iskorištenost zone je oko 70%, što omogućuje privlačenje daljnjih ulaganja.

OSNOVNI PODACI O ZONI	
Vlasnička struktura	Gradsko vlasništvo
Veličina zone (ha)	84 ha
Broj parcela	86
Namjena zone	Proizvodno-uslužna / Logističko-distribucijska
Dopuštene poslovne aktivnosti u zoni	Poduzetničko-zanatska
Spremnost zone za investicije	Da
PROMETNE VEZE	UDALJENOST (km)
Pristupna cesta	Uz regionalnu cestu Ljubuški-Čitluk
Auto-cesta	A1 (RH); koridor Vc; GP Bijača 4km
Željeznica (industrijski kolosijek)	Čapljina (18 km)
Zračna luka	Mostar (33 km); Split (123 km); Sarajevo (166 km).
Morska luka	Luka Ploče (31 km); Luka Split (133 km)
Riječna luka	Luka Brčko (333 km)
INFRASTRUKTURA	DOSTUPNOST INFRASTRUKTURE/USLUGE
Voda	Da
Odvodnja/kanalizacija	Da
Električna energija	Da
Plin	Ne
Telekomunikacijska mreža	Da
OSTALE INFORMACIJE O ZONI	
Broj poduzetnika u zoni	21

ATRAKTIVNE INVESTICIJSKE LOKACIJE

Poduzetnici	Eurocompany 99 d.o.o.; Jur Prom d.o.o.; MB Ivanić d.o.o.; Kiwi-šport d.o.o.; In d.o.o.; M.R.M.; Export-Import; Svadbeni salon Antonela d.o.o.; Vrt d.o.o.; Laser d.o.o.; Dizajn R d.o.o.; Demag-M d.o.o.; Pinocio d.o.o.; PSSS „Eduka Centar“; Stojić – Megi d.o.o.; As kramar d.o.o.; Forma 3 d.o.o.; Perić d.o.o.; Ortak d.o.o.; Mesna industrija braća Pivac d.o.o.; MET Consulting d.o.o.; FEAL d.o.o.
Broj zaposlenih	303
Dostupne parcele za prodaju	7 parcela
Cijena/m2	6 EUR/m²
Veličina parcele (min/max)	5.000 m² – 40.000 m²
Dopušteni koeficijent izgradnje	0,30
Maksimalno dopušteni broj razina/katova	P+2
Dopuštena visina gradnje (m)	12 m
Minimalna udaljenost od susjedne parcele	6 m
Razvoj parcele	Min 15% parcele pod zelenim površinama
Maksimalno dopuštena visina ograde/živice	max 2,5 m
Širina pristupne ceste	5,5 m
Kontakt tel.	+387 39 835-528

POTICAJI INVESTITORIMA

POTICAJI INVESTITORIMA KOJE NUDI GRAD LJUBUŠKI

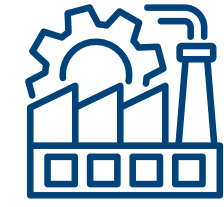
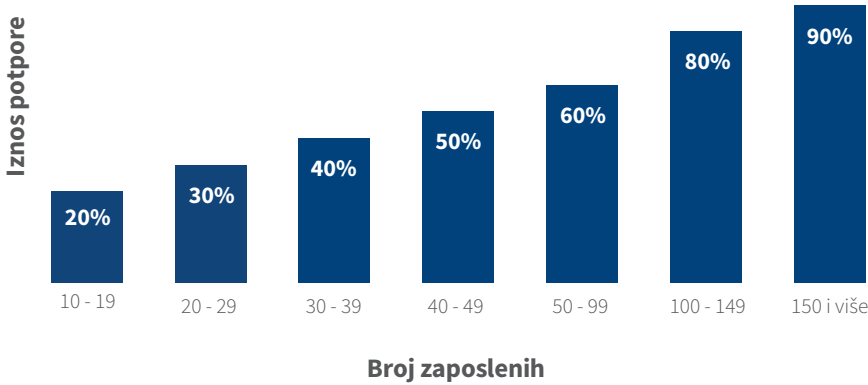
Grad Ljubuški nudi niz dugoročnih poticajnih mjera usmjerenih razvoju poduzetništva i obrtništva te provodi i iz svog proračuna sufinancira programe kojima se potiču poduzetništvo, poljoprivreda i turizam.

Investitorima koji se odluče ulagati, Grad Ljubuški pruža financijsku potporu u kupovinu zemljišta na neizgrađenom građevnom zemljištu u gospodarskim zonama Zvirici i Mostarska Vrata.

Grad Ljubuški isplaćuje iznos financijske potpore od 20% do 90% od uplaćene prodajne cijene na neizgrađenom građevinskom zemljištu. Visina iznosa potpore ovisi o broju uposlenih radnika.

Također, Grad Ljubuški nudi i potpore u okviru demografskih mjera koje su od iznimne važnosti za razvoj lokalne zajednice kao što su: subvencioniranje vrtića koji je sada najjeftiniji u regiji, osiguravanje besplatnog prijevoza za učenike, potpore svim redovitim studentima, potpore mladim obiteljima pri kupnji prve nekretnine itd.

FINANCIJSKA POTPORA INVESTITORIMA

POTICAJI INVESTITORIMA

POTICAJI ZA INVESTIRANJE U BOSNI I HERCEGOVINU

Bosna i Hercegovina ima dobro definirane zakone i podzakonske akte kada se radi o pokretanju i poslovanju gospodarskih subjekata, a posebno kada se radi o inozemnim investicijama. U BiH je stranim investitorima omogućeno:

- Ista prava i obveze kao i rezidenti Bosne i Hercegovine
- Pravo transfera dobiti u inozemstvo koje nastane kao rezultat njihovog ulaganja u Bosni i Hercegovini
- Strani ulagači imaju ista vlasnička prava nad nekretninama kao BiH pravni subjekti
- Oslobođanje plaćanja PDV-a kod uvoza resursa
- Slobodno zapošljavanje stranih državljana iz inozemstva ako nije određeno drugačije zakonima o radu u Bosni i Hercegovini
- Strana ulaganja su izuzeta od plaćanja carina i carinskih obveza, osim putničkih vozila, automata za zabavu i za igre na sreću
- Investitor koji je u godini za koju se utvrđuje porez na dobit izvozom ostvario preko 30% od ukupno ostvarenog prihoda, oslobađa se plaćanja poreza na dobit za tu godinu

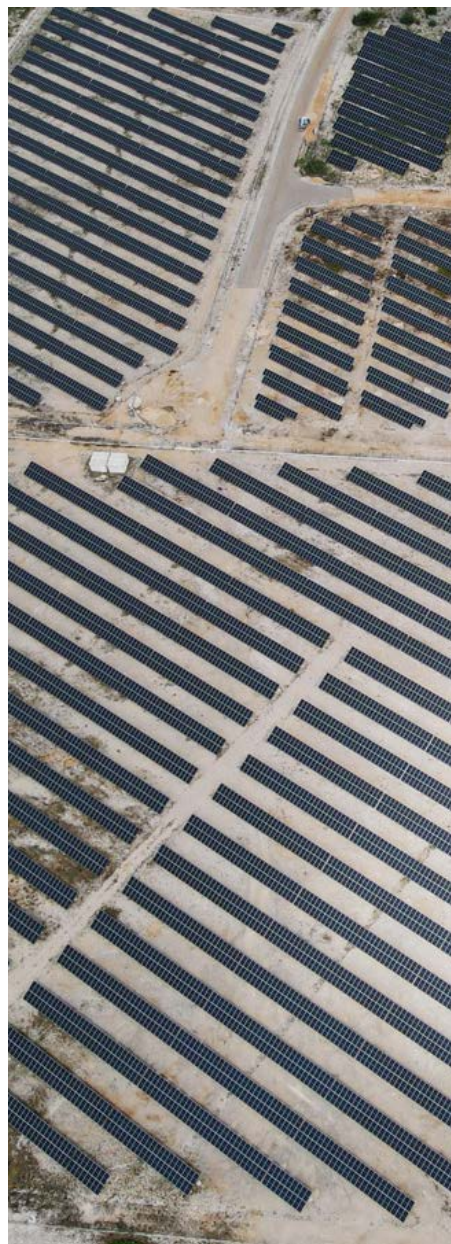

POTICAJI INVESTITORIMA

- Osnovna sredstva i druga oprema uvezena u svrhu prijenosa poslova iz treće zemlje u BiH su oslobođeni PDV troškova
- Investitor ne plaća trošarine na izvozne proizvode
- Investitor koji zapošljava više od 50% osoba s invaliditetom i osoba s posebnim potrebama dulje od godinu dana, oslobađa se plaćanja poreza na dobit za godinu u kojoj je bilo zaposleno više od 50% osoba s invaliditetom i osoba s posebnim potrebama.

Također, na razini entiteta Federacija Bosne i Hercegovine strani ulagači uživaju sljedeće pogodnosti:

- Poreznom obvezniku koji izvrši investiranje iz vlastitih sredstava u proizvodnu opremu u vrijednosti više od 50% ostvarene dobiti tekućeg poreznog razdoblja, umanjuje se obveza obračunatog poreza na dobit za 30% iznosa u godini investiranja
- Poreznom obvezniku koji u periodu od pet uzastopnih godina izvrši investiranje iz vlastitih sredstava u ukupnom iznosu 20 milijuna KM, s tim da u prvoj godini investira 4 milijuna KM, umanjuje se obveza obračunatog poreza na dobit za 50% iznosa u godinama investiranja.

[illegible]This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.[illegible]This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 horizontal blue lines spaced evenly across the page, typical of notebook paper. The lines are thin and light blue, set against a plain white background. There is no handwriting or other markings on the page.

KONTAKT ZA POTPORU

Stručan i profesionalan tim Grada Ljubuškog stoji Vam na raspolaganju u pripremi, realizaciji i praćenju Vašeg investicijskog projekta. Obratite nam se s punim povjerenjem!

GRAD LJUBUŠKI

Trg dr. Franje Tuđmana 1
88320 Ljubuški
Bosna i Hercegovina

Kontakt:

Andrea Ćorić

Stručni savjetnik za razvojne projekte

Jure Lauc

Savjetnik gradonačelnika za gradski razvitak

Tel: +387 39 835 502

Fax: +387 39 833 810

E-mail: grad@ljubuski.ba

Web: www.ljubuski.ba

Potpomognuto od

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Razvoj ovog vodiča ostvaren je uz potporu američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Grad Ljubuški je isključivo odgovoran za sadržaj biltena i sadržaj ne mora nužno održavati stavove USAID-a i Vlade Sjedinjenih Američkih Država